

Kirmot 10 v. – vallaton varhaisteini

Kirmot tuli, oli ja meni – tältä vuodelta. Historiallisen lämmin heinäkuu, upea Lumperon ranta, Yrittävän piha, Saarijärvi -sali ja riittävän lämmin kirkko paaluttivat ilmaston ja koordinaatit.

Esitysten taso oli huikea ja paikalla olleen yleisön hymy muikea. Hienoista väen lisäystä koettiin isoissa konserteissa, joskin enemmän olisi mahtunut auringon kerrankin hymyillessä. Kokonaiskävijämääräksi arvioin aamupäivän ja festariväsymyksen asteikolla 4 – 5000, kun mukaan lasketaan lipun lunastaneet, surevat omaiset ja järjestelyorganisaatio – sanalla sanoen koko paikalla viihtynyt populaatio.

Mielipiteiden kirjo vaihtelee luonnollisesti Gaussin käyrän rajatkin rikkoen. Kaikella on tietenkin puolensa – äidillä ja tyttärellä. Oman väestöhaastatteluihin pohjautuvan otokseni perusteella Lumperosta pidettiin. Siinä ihasteltiin liki tulevaa luontoa kauniine järvimaisemineen, mikä mieltyy Saarijärven julkikuvaan paremmin kuin koulujen pihat. Myös intiimimpi ja rajatumpi tunnelma mahdollistui luonnon muovaamassa amfissa.

Mielen puhdistava avaus: Silence

Helteisen Saarijärven kirkon täytti avajaiskonsertissa tunteikas mielen puhdistava äänimaailma, joka suoranaisesta kuumuudesta huolimatta virkisti syvältä. Tunnelmaa kuljetti läpi puhtaan esityksen sympaattisen Johanna Iivanaisen aidon lämmin inhimillinen persoonallisuus, jossa tunne tihkui aina kyynelistä elämän ilon, maailman kauneuden ja Luojan ylistyksen sfääreihin.

Laulaja taipuu moneksi, minkä vuoksi hän on jo tähän asti ollut mukana yli 40 levyllä, esiintynyt lukuisilla kiertueilla ja maan johtavien jazz -koonpanojen kanssa. Ihmisenä Johannasta huokuu aito vaatimattomuus ja nöyryys, mikä tekee esiintymisistä lämminhenkisiä ja syvän tunteikkaita. Kirkon avauskappale Nature Boy on Johannan mielestä pienimuotoisuudessaan yksi maailman kauneimmista, mihin oli helppo yhtyä: sydämet sulivat heti.

Konsertin koskettavin osuus pyhitettiin edesmenneen Tommy Tabermannin muistolle. Kuulimme kaksi Olli Ahvenlahden sävellystä Tommyn sanoituksiin pohjautuvalta levyltä: Kaksi suuta ja Suru. Kyyneleet virtasivat niin Johannan kuin yleisönkin silmistä. Tommyn lohduttavat säkeet herättävät elämästä monia kysymyksiä, joista yhteen haen toistuvasti vastausta: miksi kansaa syvästi palvelevaa ja puhuttelevaa taiteilijaa ei voida kriitikkojen toimesta arvottaa elämänsä aikana. Tulevaisuudessa Tommyle tullaan vielä liputtamaan. Suurten lehtien kriitikkomafiat pitäisi vetää pöntöstä alas ja naulata kansi kiinni – kuuden tuuman nauloilla.

Eero Koivistoinen on pitkänlinjan kansainvälinen saksofonisti, säveltäjä ja kapellimestari, jolle Suomen Jazzliitto myönsi vuonna 1967 ensimmäisen Yrjö -palkintonsa. Ei ollut minkään tason epäselvyyttä siitä, miten varmat kädet ja puhallus saksofonia kirkossa kuljettivat.

Olli Ahvenlahden tuntevat kaikki sympaattisena Puppena, joka valloitti kansan yhdessä Vesa-Matti Loirin kanssa. Harva kuitenkaan tiedostaa sitä, että Olli on erittäin monipuolinen ja rautaisen kansainvälisen koulutuksen hankkinut säveltäjä, pianisti ja kapellimestari, jolle Yrjö -palkinto osui vuonna 1975. Suomen kriitikkomafian suoranaista henkistä väkivaltaa osoittaa se, että sen jälkeen kun Ahvenlahti esiintyi hulvattomana Puppena, häntäkään ei hevin suostuttu ottamaan vakavasti. Näin on aina ”eliitti” arvottanut kansaa ja sen terveyttä.

Kirkosta poistui tyytyväinen yleisö. Monen mielissä konsertti todentui parhaiden koettujen joukkoon. Se osoittaa musiikin ihmismieltä terapoivan ja vaikuttavan luonteen: se on parempi kuin mikään saarna – se

avaa sydämet ja saa ymmärtämään elämän kauneuden ja Luojan armon kaiken surunkin keskellä. Mieli virkistyi ja sielun täytti kiitollisuus.

Vapise Viitasaari!

Tiedän kyllä Riku Niemen yllätyspotentiaalin, mutta sittenkin menin sanattomaksi seurattessani keskiviikkoiltana hänen työstämänsä kansantaideprojektin esitystä Saarijärvi -salissa. Monenlaista ääntä ja ihmeellistä musiikiksi kaukaisesti rimaa hipoen tulkittavaa esitystä olen seurannut vuosien aikana Viitasaaren kirkon penkeissä odotellen avajaisvastaanottoa, mutta näin harmonista ja äänimaisemaltaan etenevää speaktaakkelia en ole siellä koskaan kokenut.

Esiintyjät olivat, kuten tarkoitus oli, tavallisia saarijärveläisiä, joskin mukaan uskaltautui lopulta etupäässä musiikin harrastajia. Yritimme kyllä joka tuutista viestiä sitä, ettei mitään etukäteistaitoja tarvita. Muodostui taatusti melkoiseksi kesäseikkailuksi päästä osallistumaan virtuoosin työpajaan ja vieläpä aivan ilmaiseksi. Mikäli ensi kesänä Riku järjestää samantyyppisen mahdollisuuden, uskon osallistumiskynnyksen madaltuneen melkoisesti – onnensa ohi ei kannata hiihdellä, ainakaan perinteisellä tyylillä.

Pylkönmäellä pitäjänennätys

Paljoa ei voi enää paremmaksi pistää: täydellinen kirkkaasta auringonpaisteesta pilvipoudaksi viilentynyt ilta, ääriään myöten kesämielisiä ihmisiä täynnä oleva Yrittävän piha ja valloittavat velikullat Soidinmäen Tommi ja Konttisen Mikael Petoman yhtyeen kera.

Jo tuntia ennen konserttia piha oli puolillaan. Hieman alkoi pelottaa, että tulikohan sitten tänäkin vuonna luvatuksi liikaa. Viime kerralla lupasin Järviradiossa ottaa syyliini ne, jotka eivät mahdu saliin. Jos olisin oikeasti joutunut lunastamaan sanani, en olisi enää tässä tätä kirjoittamassa. Nyt tuli sitten luvatuksi kaataa hehtaari pari metsää, jos pihaan ei muuten mahdu. Oli pakko alkaa pohtia metsän omistusoikeuksia, puun kantohintaa ja verohelpotuksen astetta.

Mahduttiin lopulta kuin mahduttiinkin, ja viimeisiä penkkejä mainiot Pylkönmäen järjestäjät kuskasivat peräkärryllä vielä Tommin ja Mikaelin jo laulaessa. Särkiojan Pentti, alias Särkkä, taisi joutua luopumaan viimeisistäkin palleistaan hyvän asian puolesta. Kahvi ja pulla saivat Iso-Aholan Penttiä lainaten kyytiä ja makkara kärsi sähköä Yrittävän talon kassaan.

Kotiseutuhenki syntyy aidosta yhteisöllisyydestä, pienen, köyhän ja vaatimattoman kylän elämää ymmärtävästä asenteesta. Se on koeteltu hallaisilla kytömailla, pienten mökkien niukassa toimeentulossa ja se näkyy mittavina uhrauksina liki kirkon lepäävien sankarivainajien pitkissä rivistöissä. Se on opettanut huolehtimaan toisista, turvautumaan naapuriin ja tulemaan toimeen ihmisten kanssa. Näistä aineksista on pieni Pylkönmäki tehty.

Tämän voi aistia Pylkönmäellä järjestettävissä tilaisuuksissa niin kirkossa, seuroissa kuin Pentin olympialaisissakin. Se näkyi vahvasti myös illan konsertissa. Tommi ja Mikael edustavat puhtainta paikkakunnan musiikkiperinnettä, joka kumpuaa vahvoista juurista ja Margaret Vainion työstä. Pojat eivät ole sitä koskaan unohtaneet. Heidänkin voimansa perustuu lapsuuden kasvuympäristöön, jossa on ymmärretty sen perustavanlaatuisen merkityksen ihmisen kehittymisen kannalta. Koen etuoikeudeksi syntymisen näihin oloihin.

Mitenkä voisi kuvailla itse konserttia: aidot sympaattiset velikullat, iloinen musiikin lahja ja kesäilta yhdistyneenä Pylkönmäen henkeen – elämää ja kansanterveyttä parhaimmillaan. Kiitos!

Pitkä kuuma kesä

Mietelauseita pitkästä kuumasta kesästä voisi pitää keskimääräisen absurdiräisellä optimismilla puhuttaessa Suomen valoisasta vuodenaikasta. Nyt kun Popeda tärytti Lumperossa kyseiset säkeet festarikansan ihmeteltäviksi, ne tuntuivat varsin aidoilta. Timo Rautiaisenkin musta paidanselkämys muistutti esiintymisen jälkeen enempi mielikuvaa uitetusta koirasta.

Saarijärvi on kuuluisa mustan pörssin katsomoistaan. Juhannuskisojen kulta-aikoina kirkon rappusilta saattoi kurkottaa tien reunaan levitetyn klassisen auringon polttaman hailakanpunaisen kangasaidan ylitse. Nyt kuuminta hottia on Pienen Lumperon venekatsomo, mistä käsin voi onkia sävelten rippeitä niiden pauskautuessa takaisin harjun rinteestä ja katsomon takaseinästä. Konstit ne on monet...

Paikalliset kokoonpanot Luupää ja Minimal Effort osoittautuivat suuren lavan arvoisiksi, mikä taattu linja jatkui lauantaina Dakotankin osalta. Timo Rautiaisen kanssa on eri yhteyksissä ollut puhetta vierailusta Kirmoissa, ja nyt se toteutui. Pidän Timon eettisyydestä ja jyrkän empaattisesta rauhallisesta olemuksesta, mikä toki kumpuaa kasvatustieteen maisterin kokemusmaailmasta. Timon sydänystävä miehen mittainen Jussi Lampi tuki sympaattista vaikutelmaa, mikä ei estänyt toki sitä, että rummut saivat kyytiä, josta rannan venekatsomokin kuuli omien tärykalvojensa välittämänä osansa. Soitto oli komeaa ja erityisesti kitarasoolot virtuoosimaisia. Levy on tulossa ja pitkästä aikaa kiertue sen päätteeksi. Kirmot sai kaikesta tästä hyvän etiäisen – superia!

Pate oli flunssassa, mutta sitä ei huomannut. Sen kyllä huomasi, miten mies on iskussa elämäntapamuutoksensa jälkeen. Popedalla kulkee nyt kovaa ja korkealta, ja viihdyttämisen taito ja halu paistoivat mittavien valojen ja äänentoiston voimalla. Kokonaista 85 minuuttia tuli taattua tavaraa lavan täydeltä, eikä flunssasta näkynyt jälkeäkään. Komein laulu kitarasaundeineen kuultiin Costello Hautamäen toimesta. Mäkeläisen Issu onnistui erinomaisesti ääni- ja valomiehenäkin kautta koko Kirmojen, mikä suurella kiitollisuudella ystävällismielisenä kehuna ilmoitetaan.

Jokerikatsomo

Harvoin Suomessa on takuuaurinkoa, mutta nyt oli: lauantaina - ennuste piti paikkansa. Moottoritien lisäksi kuumaa oli Kirmojen esiintymislavalla klo 14, kun koko perheen konsertti alkoi mittavissa tunnelmissa koko Riku Niemen Orkesterin (RNO) jousineen päivineen hikoillessa estradilla.

Etukäteen pelkäsin sitä, etteivät ihmiset ymmärrä, mikä fantastinen esitys oli nyt luvassa. Pelkoni osoittautui täysin oikeasuuntaiseksi. Katsomon soisi olevan täynnä silloin, kun perheen pienimmille saattajineen tarjotaan parasta mahdollista musiikkia ja taikuri Jokeri Pokeri Boxin magiaa. Esitys oli nyt enemmän. Se oli nimensä veroisesti koko perheen taikakonsertti.

RNO laittaa aina kaikkensa peliin – niin nytkin luonnonoloja uhmaten. Vibrafonia soitettiin sokkona yhdellä jalalla seisten ja kuultiin mm. riemastuttava juuri edesmenneen Leena Palotien ja monen muun lapsuuden lempikappale: Mikki Hiiri merihädässä Rikun itsensä hämmästyttävästi taian voimalla tulkitsemana. Kaneja ja kyyhkysiä putkahteli ja palloja lensi pussiin kuin tyhjästä lasten kuivaheittämänä. Vaan eipä lennä herkästi jatkossa, ellei heittäjiä saavu paikalle.

Ilta oli toivoa täynnä

Kun stand -up alkaa, on yleisö paikalla – vaikka sitten klo 18 kuten nytkin. Istumakatsomo oli täynnä, kun rento ja myhäilevä Teemu Vesterinen johti joukkonsa poskisolistimittelöön. Vitsi on herkullisin silloin, kun se tulee aidosti omasta kokemusmaailmasta ketään loukkaamatta ja itselleenkin nauraen. Mielestäni Teemu onnistui kokonaisuudessa parhaiten. Kaikesta näki, että hän viihtyi mittavan kotiyleisön edessä.

Dakotan kehuin jo perjantain yhteydessä: kolme keikkaa samana päivänä sivuaa omaakin ennätystäni. Sitten odoteltiin lavalle Kinnusen Jannen siskoa, joka saapui Club For Five -ryhmän mukana. Sukujuhlia oli vietetty satapäisen joukon voimin, mutta nyt ei yleisöä tarvinnut pahemmin vietellä: se suli kuin voi kuuman muikun selässä konsertin edetessä. Ihastuneita huokauksia kuultiin: voiko viidestä ihmisestä lähteä tuollainen saundi. Uskottava se oli. Lavalta porukkaa ei olisi tahdottu millään päästää pois, mutta pakko oli, kun Kääriäinenkin odotti. Eiköhän kutsuta Jannen sisko kavereineen toistekin kylään.

Kääriäisestä näki jo heti ensi silmäyksellä, että jotakin hyvää on miehelle tapahtunut. Mies suorastaan säteili kaiken aikaa. Liittyisikö asia jotenkin ”Ihmisen ikävä toisen luo” -osastoon? Kun Riku on RNO:nsa kanssa lavalla, silloin tapahtuu. Viihtyminen on taattu, ja ellei yleisö näytä siltä, Riku kyllä sen selättää – tästä ei ole pienintäkään epäselvyyttä. Toivomme kaikki, vaikutamme siihen suuntaan ja nostamme kaikki ulkonevat osamme pystyyn, että tällainen koko maata kiertävä musiikkipommi saisi tänä vuonna ansaitsemansa merkittävän valtion tuen. Voi vain kuvitella, mitä tuollaisen musiikkiarmeijan liikuttelu joka niemeen ja notkelmaan kustantaa ja vielä niin, että pienempienkin paikkakuntien on se mahdollista tuottaa.

Ei tämä vielä tässä ollut – Vanhasta lainaten. Kukonhiekassa Tulipunaruusut oli lämmittänyt jo ennestään tulenaran yleisön. Kun Jari Sillanpää pomppasi katonrajan saunaan, ei siitä voinut seurata mitään muuta kuin Jarin kesän paras keikka. Kukonhiekka on äänestetty Suomen parhaimpien tanssilavojen eliittiin eikä suotta. Tauno Keskustalon tulee olla ylpeä elämäntyöstään!

Jousella silmään?

Kirmojen päätöskonserttiin oli satsattu laatua Riku Niemen voimalla. Suomalaista Barokkiorkesteria ei tapaa joka kesäpäiviltä. Kun johtajana on Andres Mustonen ja solistina Olavi Suominen, ei paketiilta voi muuta enää toivoa – paitsi yleisöä.

Rohkeasti menimme ihan siihen etupenkkiin, jonka keikoillani yleensä omistan impotenteille. Olimme niin liki viulistinelikkoa, ettei soittajien vatsansisällöstä ja vaatetuksesta jäänyt epäselvyyttä. Kumarrusten yhteydessä oli varominen, ettei jousen kärki tökännyt silmään.

Orkesterin sointi oli harmonisen viihdyttävää, kuten sen tietenkkin pitikin, ettei säveltäjän pää olisi hovissa tipahtanut. Motivointikeinona se on tietysti epäilemättä tehokkain mahdollinen, mutta on myönnettävä, ettei lopputulosta käy moittiminen. Sävellystyö oli siten tarkasti ja taiten suunniteltua jo vuosisatoja sitten. Toteutus oli periodisoittimiseen kuitenkin tästä päivästä, joskin tulos oli niin kaunista, että jäi silmät kiinni miettimään, että oliko se tästä maailmasta? Kapellimestari oli punonut hauskaasti hiuksensa päälle, mikä korosti miehen sympaattisen välitöntä ja spontaania olemusta. Kädet kävivät ja liikettä piisasi. Välillä hän tuntui kaivavan musiikin kuin sylissään olevasta myllystä ja välillä taas hän oli jo syöksymässä nuottitelineensä yli mutta pysähtyikin viime hetkellä kuin maalattuun aitaan. Orkesteri totteli täsmällisesti. Ykkösviulistin lisäksi kaikki saivat huomiota ja lämpimän kannustavia katseita. Yhteistyötä oli hienoa seurata aivan vierestä.

Suomisen Olli on Suomisen Olli. Hän vain tuli ja tempaisi sellaiset aariat, että oksat pois. Voi Nisulan Jussi olla tyytyväinen. Olli kehittyy kaiken aikaa, ja tie vie väistämättä kohti mittavampia solistitehtäviä ja tulevaisuudessa ulkomaille (siis muuallekin kuin Pylkönmäelle) – sanokaa minun kirjoittaneen!

Univelkaa ja kipeät jalat

Uskomattoman paljon työtä ja järjettömän paljon varmistuksia, mistä huolimatta aina jotakin yllättävää tapahtuu – ihmisiä kun kaikki olemme. Kun ohjelma on valmis ja juhla-alue katettu kutsuen ehtoollisen asetussanojen tapaan pöytään, ei moni asiaa tuntematon kykene ymmärtämään, minkä työpanoksen ja taloudellisen uhrauksen se on vaatinut.

Ja aina joku laittaa käsittämättömiä huhuja liikkeelle. Yhdelle konsertin väliin jättäneelle oli sanottu jossakin: ei sinne perjantai-iltaan saa enää lippuja. Luonnollisesti hän oli pettynyt – ja kun paikkoja olisi ollut vapaana toista tuhatta. Mistä nämä jutut oikein lähtevät?

Miksi pitää lähteä ottamaan mahdottomia riskejä, valvomaan epätietoisena öitä ja seuraamaan hermostuneena sääennustuksia: yleisön tyytyväiset ilmeet, yhdessä tekemisen meininki, esiintyjien odottavan jännittynyt keskittyminen ja eläminen siinä hetkessä. Sitä on mahdotonta kuvailla – sen vain tuntee ja siihen jää kiinni. Keskustalon Tane, jos kuka sen tietää vuosikymmenten syvällä kokemuksella. Tätä tehdään – hamaan loppuun saakka.

Kysyin Pylkönmäen upeassa illassa: ”Kuinka moni tulee ensi vuonna Yrittävän pihaan, jos järjestämme konsertin”. Kaikki lupasivat. Tässä asiassa ei ole mitään epäselvää tämän lupauksen jälkeen – konsertti järjestetään.

Samalla tavalla kysyn nyt kaikilta Saarijärven ja seutukunnan asukkailta tämän Saarijärveläisen lukijoiden silmien edessä: ”Tuletko Sinä ensi kesänä Kirmoihin?”. Jos tulet, ei tässäkään asiassa ole mitään epäselvää. Se varmistaa sen, että Kirmot järjestetään ja sen, ettei univelan lisäksi jää enää muuta velkaa. Kiitos henkilökunnalle, kaikille talkoolaisille, kanssapainijoille, esiintyjille ja teille, jotka tulitte yleisöksi mahdollistamaan toimintaamme. Se on nyt tehty ja toivottavasti ensi tammikuussa kaikki laskut maksettu.

Japani Kiminkinen

maalaislääkäri, Art Lumperoinen hallituksen pj